

Not: İmar Kanunu'na göre düzenlenen idari para cezalarında indirim uygulanıp uygulanmayacağı hakkında.

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı : 7118846/1965050

13/10/2021

Konu : GÖRÜŞ (İmar Para Cezalarında
İndirim Yapılması)

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞINA
(Gelir İdaresi Başkanlığı)

İlgi: 06/10/2021 tarihli ve 2403 sayılı yazı.

İlgi yazı ile; belediye sınırları içerisinde imar mevzuatına aykırı bir şekilde kaçak inşaat yapan vatandaşların tespiti sonucunda belediye encümenince 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 42 nci maddesi gereğince verilen imar para cezalarında ilgiliye tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içerisinde ödeme yapılması halinde %25 oranında indirim uygulaması yapıp yapılamayacağı hususunda Bakanlığımız görüşü talep edilmiştir.

3194 sayılı İmar Kanunu'nun "İdari müeyyideler" başlıklı 42 nci maddesinde; "Bu maddede belirtilen ve imar mevzuatına aykırılık teşkil eden fiil ve hallerin tespit edildiği tarihten itibaren on iş günü içinde ilgili idare encümenince sorumlular hakkında, üstlenilen her bir sorumluluk için ayrı ayrı olarak bu maddede belirtilen idari müeyyideler uygulanır.

...

a) Bakanlıkça belirlenen yapı sınıflarına ve gruplarına göre yapının inşaat alanı üzerinden hesaplanmak üzere, mevzuata aykırılığın her bir metrekaresi için;

1) I. sınıf A grubu yapılara üç, B grubu yapılara beş Türk Lirası,

2) II. sınıf A grubu yapılara sekiz, B grubu yapılara onbir Türk Lirası,

3) III. sınıf A grubu yapılara onsekiz, B grubu yapılara yirmi Türk Lirası,

4) IV. sınıf A grubu yapılara yirmüç, B grubu yapılara yirmibeş, C grubu yapılara otuzbir Türk Lirası,

5) V. sınıf A grubu yapılara otuzsekiz, B grubu yapılara kırkaltı, C grubu yapılara elliiki, D grubu yapılara altmışüç Türk Lirası,

idari para cezası verilir. Bu miktarlar her takvim yılı başından geçerli olmak üzere o yıl için 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında bir Türk Lirasının küsuru da dikkate alınmak suretiyle artırılarak uygulanır.

... " hükmü,

5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun "Amaç ve kapsam" başlıklı 1 inci maddesinde; " Bu Kanunda; toplum düzenini, genel ahlâkı, genel sağlığı, çevreyi ve ekonomik düzeni korumak amacıyla;

a) Kabahatlere ilişkin genel ilkeler,

b) Kabahatler karşılığında uygulanabilecek olan idarî yaptırımların türleri ve sonuçları,

c) Kabahatler dolayısıyla karar alma süreci,

d) İdarî yaptırıma ilişkin kararlara karşı kanun yolu,

e) İdarî yaptırım kararlarının yerine getirilmesine ilişkin esaslar,

*Belirlenmiş ve çeşitli kabahatler tanımlanmıştır.” hükmü,
“İdarî para cezası” başlıklı 17 nci maddesinde; “İdarî para cezası, maktu veya nispi olabilir.*

(2) İdarî para cezası, kanunda alt ve üst sınırı gösterilmek suretiyle de belirlenebilir. Bu durumda, idarî para cezasının miktarı belirlenirken işlenen kabahatin haksızlık içeriği ile failin kusuru ve ekonomik durumu birlikte göz önünde bulundurulur.

(3) 0/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (I), (II) ve (III) sayılı cetvellerde yer alan kamu idareleri tarafından verilen idarî para cezalarının ilgili kanunlarında 1/6/2005 tarihinden sonra belirlenen oranın dışındaki kısmı ile Cumhuriyet başsavcılıkları ve mahkemeler tarafından verilen idarî para cezaları Genel Bütçeye gelir kaydedilir. Sosyal güvenlik kurumları ile mahalli idareler tarafından verilen idarî para cezaları kendi bütçelerine gelir kaydedilir. Diğer kamu kurum ve kuruluşları tarafından verilen idarî para cezaları ise, ilgili kanunlarındaki hükümler saklı kalmak kaydıyla, Genel Bütçeye gelir kaydedilir. Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının verdiği para cezaları, kendi kanunlarındaki hükümlere tâbidir. Kişinin ekonomik durumunun müsait olmaması halinde, idarî para cezasının, ilk taksitinin peşin ödenmesi koşuluyla, bir yıl içinde ve dört eşit taksit halinde ödenmesine karar verilebilir. Taksitlerin zamanında ve tam olarak ödenmemesi halinde, idarî para cezasının kalan kısmının tamamı tahsil edilir.

(4) Genel Bütçeye gelir kaydedilmesi gereken idarî para cezalarına ilişkin kesinleşen kararlar, 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil edilmek üzere Maliye Bakanlığınca belirlenecek tahsil dairelerine gönderilir. ... Diğer kamu kurum ve kuruluşları tarafından verilen ve Genel Bütçeye gelir kaydedilmesi gerekmeyen idarî para cezaları, ilgili kanunlarında özel hüküm bulunmadığı takdirde genel hükümlere göre tahsil olunur.

*...
(6) Kabahat dolayısıyla idarî para cezası veren kamu görevlisi, ilgilinin rıza göstermesi halinde bunun tahsilatını derhal kendisi gerçekleştirir. İdarî para cezasını kanun yoluna başvurmadan önce ödeyen kişiden bunun dörtte üçü tahsil edilir. Peşin ödeme, kişinin bu karara karşı kanun yoluna başvurma hakkını etkilemez.” hükmü,*

“Kararların tebliği” başlıklı 26 ncı maddesinde; “(1) İdarî yaptırım kararı, 11.2.1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre ilgili kişiye tebliğ edilir. Tebligat metninde bu karara karşı başvurulabilecek kanun yolu, mercii ve süresi açık bir şekilde belirtilir.

(2) İdarî yaptırım kararının ilgili gerçek kişinin huzurunda verilmesi halinde tutanakta bu husus açıkça belirtilir. Bu karara karşı başvurabileceği kanun yolu, mercii ve süresine ilişkin olarak bilgilendirildikten sonra kişinin karar tutanağını imzalaması istenir. İmzadan kaçınılması halinde bu durum tutanakta açıkça belirtilir. Karar tutanağının bir örneği kişiye verilir.

(3) Tüzel kişi hakkında verilen idarî yaptırım kararları her halde ilgili tüzel kişiye tebliğ edilir.” hükmü yer almaktadır.

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun’un “Ödeme zamanı ve önce ödeme” başlıklı 37 nci maddesinde; “Amme alacakları hususi kanunlarında belli edilen zamanlarda ödenir.

Hususi kanunlarında ödeme zamanı tesbit edilmemiş amme alacakları Maliye Vekaletince belirtilecek usule göre yapılacak tebliğden itibaren bir ay içinde ödenir.

Bu ödeme müddetinin son günü amme alacağının vadesi günüdür.

Amme borçlusu isterse borcunu belli zamanlardan önce ödiyebilir.” hükmü bulunmaktadır.

Ayrıca, 12.05.2007 tarihli ve 26520 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 442 Seri Nolu Tahsilat Genel Tebliği’nin “İndirim Uygulaması” başlıklı 4 üncü bölümünde; “5326 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin (6) numaralı fıkrasında “Kabahat dolayısıyla idari para cezası veren kamu görevlisi, ilgilinin rıza göstermesi halinde bunun tahsilatını derhal kendisi gerçekleştirir. İdari para cezasını kanun yoluna başvurmadan önce ödeyen kişiden bunun dörtte üçü tahsil edilir. Peşin ödeme, kişinin bu karara karşı kanun yoluna başvurma hakkını etkilemez.” hükmü yer almaktadır.

Anılan hüküm ile yapılan düzenleme;

1 - İdari para cezasını veren kamu görevlisine, para cezasının verildiği anda ödeyen kişilerin yaptığı ödemelerde indirim uygulanacağı,

2 - İdari para cezasını kanun yoluna başvurmadan önce ödeyen kişilerin indirim hakkından yararlanacağı,

yönündedir.

İdari para cezasının indirimli olarak ödenebilmesi için ödemenin kanun yoluna başvurmadan önce yapılması zorunlu olduğundan, indirim;

- kanun yolu 5326 sayılı Kanunda düzenlenen hükümlere göre belirlendiği hallerde idari yaptırım kararının tebliğ tarihinden itibaren geçecek 15 günlük başvuru süresi, mahkemeler tarafından verilen idari yaptırım kararlarında ise kararın tebliğ tarihinden itibaren geçecek 7 günlük itiraz süresi,

- kanun yolu 5560 sayılı Kanunla değişik 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 3 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendi hükmü uyarınca idari para cezasının düzenlendiği kanundaki kanun yolu olması halinde, bu kanunlarda yer alan dava açma süresi, içinde yapılacak ödemelere uygulanacaktır.

...

İdarelerce kanuni ödeme süresi içerisinde yapılan tahsilatlarda peşin ödeme indirimi uygulanıp uygulanmayacağı yukarıda yapılan açıklamalar çerçevesinde tespit edilecek, tahsilat esnasında düzenlenecek makbuzlarda idari para cezası tutarı, indirim tutarı ve tahsilat tutarı ayrı ayrı gösterilecektir.

Peşin ödeme indirimi, idari para cezasının tamamı üzerinden nakden veya ilgili mevzuatı gereği kabul edilmiş olması şartıyla çekle defaten yapılacak ödemelere uygulanacak, kısmi ödemelere uygulanmayacaktır.” hükmü bulunmaktadır.

Yukarıda açıklanan mevzuat hükümleri çerçevesinde, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu genel kanun olduğundan, idari para cezalarının düzenlendiği kanunlarda kanun yoluna ilişkin özel bir düzenleme bulunması halinde bu kanun hükümleri, düzenleme bulunmaması halinde ise Kabahatler Kanunu hükümlerinin uygulanması gerektiği,

3194 sayılı İmar Kanunu’nun 42 nci maddesinde idari para cezasının ödenme süresi düzenlenmediği için bu konuda 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümlerinin uygulanacağı, 5326 sayılı Kanunda da idari para cezalarının ödeme süresine ilişkin herhangi bir hükme yer verilmemesi ve mahalli idareler tarafından verilen idari para cezalarının ilgili kanunlarda aksine bir hüküm bulunmaması halinde 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre kendileri tarafından tahsil olunması nedeniyle imar para cezasının ödeme süresi açısından 6183 sayılı Kanunun ve 442 sayılı Tebliğin hükümlerinin uygulanması gerektiği, bu durumda verilen idari para cezalarında kanun yoluna başvurma süresi olan en geç 15 gün içinde ödenmesi durumunda idari para cezasının dörtte üçünün tahsil edilerek %25 oranında indirim uygulanabileceği, 15 gün geçtikten sonra yapılan ödemelerde ise indirim yapılamayacağı değerlendirilmektedir.

Bilgilerini rica ederim.

Bakan a.
Genel Müdür

Dağıtım:

Gereği:

..... Belediyesi

Bilgi:

..... Valiliđi